

JEAN RACINE.

1639—1699.

WERKEN.

Treurspelen: La Thébaïde. — Alexandre. — Andromaque. — Britannicus. —
Bérénice. — Bajazet. — Mithridate. — Iphigénie. — Phèdre. —
Esther. — Athalie.

Een blijspel: Les Plaideurs. Odes. — Epigrammes, enz.

Deze grootste der Fransche treurspeldichters werd te *Ferté-Milon* geboren. Na den dood zijner ouders, welke hij vroeg verloor werd hij te Port-Royal opgevoed, en maakte er buitengewoon snelle vorderingen. De Grieksche dichters leerde hij grootendeels van buiten, en toen zijn leermeester hem eens, met groote opmerkzaamheid, den Griekschen roman *Theagenes en Chariclea* zag lezen, ont-
nam deze hem het boek, uit vrees, dat het den jongeling van meer ernstige studie zou aftrekken. Racine vond zijne nieuwsgierigheid daardoor slechts te meer geprikkeld, wist een ander exemplaar te bekomen, leerde den roman uit het hoofd, en gaf hem toen aan zijn leermeester, er bij voegende, dat het boek nu wel verbrand kon worden.

Daar de inrichting van Port-Royal geheel onder de leiding stond van de gestrenge Jansenisten, verzette men zich hier hardnekkig tegen zijne meer en meer ontluikende neiging voor poëzij, waarvoor hij grooten aanleg toonde. Men zou misschien zijn geslaagd haar langer te onderdrukken, indien hij niet in 1658 naar het Collège d' Harcourt te Parijs was gegaan. Hier beoefende hij de wijsbegeerte, maar bovenal zijne geliefkoosde oude dichters, en toen hij in 1660 op 't huwelijk van Lodewijk XIV de ode: *La Nympe de la Seine* had vervaardigd, waarvoor hij van Lodewijk XIV een geschenk van 100 louis d'or en van Colbert een jaargeld van 600 livres ontving, was zijn lot beslist — hij besloot, zich voortaan uitsluitend aan de beoefening der dichtkunst te wijden. Eene tweede ode had het geluk

door Boileau beoordeeld te worden, die van nu af zijn boezemvriend werd en dit bleef, ondanks het verschil van beider karakter.

Vier jaar later werd te Parijs zijn eerste treurspel, *La Thébaïde*, opgevoerd, waartoe Molière, die veel belang in Racine stelde, het ontwerp had geleverd. Het stuk vond veel bijval, en toen hij den raad van Corneille, om het treurspel vaarwel te zeggen, had beantwoord met de uitgave van zijne *Andromaque*, werd hij zoo zeer toegejuicht, dat zijn naam voor altijd was gevestigd. Nu leverde hij bijna ieder jaar een meesterstuk, en beproefde ook het blijspel in zijne *Plaideurs*, hetwelk zóó voldeed, dat verscheidene uitdrukkingen, die daarin voorkomen, als spreekwoorden in den mond des volks zijn bewaard gebleven.

In 1677 verscheen zijn treurspel *Phèdre*, dat, ten gevolge van een kabaal, aanvankelijk beneden een even zoo genoemd stuk van den lang vergeten dichter Pradon werd geplaatst. Het volgende jaar werd de verdienste van Racine wel weder naar waarde geschat, en zijn stuk hemelhoog verheven, doch men had den grooten man te gevoelig gekrenkt, en hij was moedeloos geworden. Daarbij verviel hij tot zulk eene dweperij, dat hij, bij het voornemen om niet meer voor het tooneel te werken, berouw gevoelde over het uitgeven van de meesterstukken, die hij had vervaardigd; thans meenende, dat hij daardoor een zondig werk had bedreven.

In dezen tijd gevoelde hij grooten lust om Karthuizer monnik te worden, doch zag hiervan af om liever te huwen met eene vrouw, die zoo ongevoelig was voor poëzij, dat zij de meesterstukken van haar aanstaanden echtgenoot niet alleen nooit gehoord of gelezen had, maar ze zelfs niet bij naam kende.

Toen aan Racine en Boileau was opgedragen de geschiedenis van Lodewijk XIV te schrijven, werden beiden uitgenoodigd, den vorst op diens togt te volgen. Zij lieten het echter na. Bij zijne terugkomst uitte Lodewijk zijne verwondering over hunne onverschilligheid bij het veroveren

van zoo veel plaatsen, en vraagde hen of zij dan geen lust gevoelden om eene belegering te zien? »Sire!» antwoordde Racine, »gij zelf zijt de oorzaak van ons achter blijven; wij hadden kleederen voor den veldtogt besteld, en toen zij ons gebragt werden, waren de steden reeds genomen.» Een jaar later verzelden beide geschiedschrijvers hun koning op diens togten, en hield Racine zich onafgebroken bezig met de studie, welke hij voor zijne betrekking als geschiedschrijver noodig had.

Ofschoon Racine meende, dat het buitensporig vleijen en vergoden van zijn koning niet onchristelijk was, gaf hij in zijn huiselijk leven een voorbeeld van godsvrucht. Iederen avond deed hij, omringd van vrouw, kinderen en bedienden, een gebed, gevolgd door eene voorlezing uit den bijbel, met eene korte opheldering van het gelezene.

Toen de Markiezin de Maintenon het voornemen had opgevat om de aanzienlijke jonkvrouwen van het door haar opgerichte opvoedingsgesticht te St. Cyr, de schoonheden van poëzij en tooneel te doen genieten, wendde zij zich tot Racine. Zijne aangeboren neiging behaalde ook werkelijk de overwinning op de zwaarmoedige denkbeelden, waardoor hij zich al dien tijd had laten beheerschen, en hij liet zich overhalen weder treurspelen te vervaardigen, doch zonder ongewijde liefde. Eerst verscheen *Esther*, daarna *Athalie*, welke stukken ook in den schouwburg werden opgevoerd. Laatstgenoemd stuk, dat door velen voor zijn meesterstuk en het beste Fransche treurspel wordt gehouden, werd in den beginne met koelheid ontvangen, waardoor 's mans opgewekte neiging weder onderdrukt werd. Van nu af hield hij zich voornamelijk bezig met zijne geschiedenis van Lodewijk XIV, waarvan slechts een gedeelte tot ons is gekomen, daar het handschrift na zijn dood eene prooi der vlammen werd.

Op verzoek van Mevrouw de Maintenon had Racine een plan ontworpen om den ontredderden toestand, waarin Lodewijks veldtogten de finantiën gebragt hadden, te verbeteren. Toen den Koning dit plan in handen kwam, riep

keze toorn
verzen kan
groot die
Racine
werd en n
overleed.
De Koni
aan diens

FRANC

Dialog
Télémaque.

Dete w
gesproken
partemen
telijken
Cahors o
ogeweke
treffelijk
studien w
medegenor
golgcleer
waren zo
in een be
waardoor
zende dat
belerven,
volmaken,
te Parijs
den geeste

deze toornig uit: »Denkt hij alles te weten, nu hij volmaakte verzen kan maken; en wil hij minister zijn, omdat hij een groot dichter is?»

Racine trok zich die woorden zoo zeer aan, dat hij ziek werd en na een jaar kwijnens, op zestig jarigen ouderdom, overleed.

De Koning bleef het jaargeld, dat Racine had genoten, aan diens weduwe uitkeren.

FRANÇOIS DE SALIGNAC DE LAMOTHE-FÉNÉLON.

1651—1715.

WERKEN.

Dialogues des Morts. — Fables en prose. — Les Aventures de Télémaque. — De l' Existence de Dieu. — Sermons et Discours, enz.

Deze ware christen, uit een oud, aanzienlijk geslacht gesproten, ontving het leven op 't slot Fénélon, in het departement Dordogne. Zijn vader, die hem voor den geestelijken stand bestemde, liet hem onder zijne leiding te Cahors onderwijzen, waar de begaafdheden van den knaap, opgewekt door den geest der oude schrijvers, zich voortreffelijk ontwikkelden. Na het volbrengen zijner eerste studiën werd hij door zijn oom, den generaal de Fénélon, medegenomen naar Parijs, om daar met de beoefening der godgeleerdheid een aanvang te maken. Zijne vorderingen waren zoo groot, dat hij op negentienjarigen ouderdom in een besloten gezelschap, eene leerrede durfde houden, waardoor hij grooten bijval verwierf. De oom echter, vreezende dat deze vroegtijdige lof het hart van Fénélon zou bederven, bewoog hem zich in de afzondering verder te volmaken, en plaatste hem daarom in het klooster St. Sulpice te Parijs. Op zijn vier en twintigste jaar trad Fénélon in den geestelijken stand, en koos zich den gestrengen Bos-